

כל הגט פרק שלישי גיטין

כו.

עין משפט
נר מצוה

יד א מ"י פ"ג מהל'
גירושין הלכה ז סג
ע"ז:
ב [טו"ע חו"מ כ"י מג
ספיק א ויטמן מד ספ"י
ה]:
ג ב מ"י ט"ז ט"ז ט"ז
ח"מ סימן מח ספיק
א:
מד ד ה מ"י פ"ג מהל'
גירושין הלכה ז סג
טז:

בין רבי יהודה בין ר"ש לא שנא וכו'. ורז יוסף דמסקי צ"ל
בכל מערבין (עירונין דף טו): לר"ש לית ליה צרייה גבי
הריני מערב לשבתות של כל השנה כולה רציתי אלך רציתי לא
אלך דמסקי רז יוסף אפוך ולר"ש רצה מצעדו יום עירובו עירוב
כו' רז יוסף יחלן בין צמולה צדעת
עצמו למולה צדעת אחרים:

התם ברכתני מעמא כו'. צפרק
בכל מערבין (עירונין דף טו):
מפרש רצא טעמא משום דצפרק
ראשית שצרייה ניכרין ונראה דהתם
גריס רצה מדאיתרי אצ"י צמריה
ועוד דהתם נמי מסיק טעמא כי
הכא: רבי אעזרז מכשיר בבבלין.
פירש צקונטרס וצ"ל צדעת שנייה מקומות
הללו וקשה לר"י דבגמרא פסיק רז
כו' אלעזר וקאמר אפי' בשטרות
והאמר רז פפי כו' אלמא מחזי
כשיקרא ה"נ מחזי כשיקרא ואי לא
מכשיר ר"א אלל צטופס דשטרות
מה מחזי כשיקרא איכא ומה מחזי
שהיחמ מקום המלוה והלוה והמענות
ועוד משמע דלא פריך מדרג פפי
אלל משום דפסיק כו' אלעזר אלל
אי הוה סבר כרבנן הוה ניחא ליה
ואי שייך צטופס מחזי כשיקרא
אפי' סבר כרבנן תקשי לרב פפי
ונראה לר"י דר"י דמכשיר בשטרות
אפי' תורף ופשמא מיחזי כשיקרא
שכחכו פלוני ליה מפלוני ועדיין לא
לוי חוץ מגיטי נשים דפסיל אפילו
טופס מדקמני משום שנאמר וכתב
לה משמע דפסיל צגיטי נשים טפי
מת"ק ור"מ ומנא ליה לגמרא דר"א
מכשיר בשטרות אפי' תורף דפריך
מדרג פפי דלמא צטופס דשטרות
דווקא מכשיר וי"ל דאם אימא דלא
מכשיר אלל צטופס היה לו לקצוע
דברי ר"א אחר ת"ק והיה לו לקצר
ולשנות ר' אלעזר פוסל צגיטי נשים
ור' יהודה פוסל צבולן וגם היה ראוי
לשנות צבולן וזו שכל אחד מחמיר
משלפניו אלל אי רבי אלעזר אחא
לאכשורי בשטרות אפי' תורף ניחא
דתנא דברי רבי יהודה קודם משום
דקאי את"ק דאיתרי צטופס ור"א
בשטרות מכשיר טפי מתנא קמא

לא רצה האב אינה מקודשת אמר ליה בין
לר' יהודה בין לר"ש לא שנא תולה בדעת
עצמו ולא שנא תולה בדעת אחרים אית
לכו ברירה והתם ברכתני מעמא (אמרו לו
לר"מ אי אתה מודה שבמא יבקע הנוד ונמצא
זה שותה מבליים למפרע אמר להם לכשיבקע:
בתנאי הכותב טופסי גיטין צריך שיניח
מקום האישי ומקום האשה ומקום הזמן שמרי
מלוה צריך שיניח מקום המלוה מקום הלוה
מקום המעות ומקום המוכר מקום
שיניח מקום הלוקח ומקום המוכר מקום
המעות מקום השדה ומקום הזמן מפני
התקנה ר' יהודה פוסל בבבלין ר' אלעזר
מכשיר בבבלין חוץ מגיטי נשים שנאמר
יכתב לה (לשמה: גמ') אמר רב יהודה
אמר שמואל (ד' צריך שיניח אף מקום הרי
את מותרת לכל אדם ור' אלעזר היא
דאמר עדי מסירה כרתו ובעיני כתיבה
לשמה וצריכא דאי אשמעינן הך קמייתא
בהיא הוא דאיכא לאוקמה כר"א דקתני אין
כותבין וקתני כתבו אבל סיפא דקתני שאין
קיום הגט אלא בחותמיו אימא ר"מ היא
דאמר עדי חתימה כרתו ואי אשמעי' בהיא
היא נמי איכא לאוקמה כר"א אבל הא
אימא מדסיפא ר"א הוי רישא לאו ר"א
צריכא: מפני התקנה: מאי תקנה אמר ר'
ינתן מפני תקנת סופר ור"א היא דאמר
עדי מסירה כרתו וברין הוא דאפי' טופס
נמי לא לכתוב 'המושום תקנת סופרים שרו
רבנן ר' יהודה פוסל בבבלין גזר טופס אמו
תורף גזר שמרות אמו גיטין ור"א מכשיר
בבבלין חוץ מגיטי נשים טופס אמו תורף
גזר שמרות אמו גיטין לא גזר: שנאמר וכתב
לה: והא כי כתיב לה אתורף הוא דכתיב
אלא אימא משום שנאמר וכתב לה לשמה
קשיא

לא רצה אינה מקודשת. דלא צלל אלל על תנאי ולא תקיים וכי
רצה מיהא מקודשת ואע"ג דמשעת צעילה ספק רוצה ספק אינו
רוצה אמרינן הוצרך דמשעת צעילה הוה קידושין: טבלים למפרע.
שהרי לא הוצרכה התרומה מעולם: לכשיבקע. כשיצא לידו

לא רצה האב אינה מקודשת אמר ליה בין
לר' יהודה בין לר"ש לא שנא תולה בדעת
עצמו ולא שנא תולה בדעת אחרים אית
לכו ברירה והתם ברכתני מעמא (אמרו לו
לר"מ אי אתה מודה שבמא יבקע הנוד ונמצא
זה שותה מבליים למפרע אמר להם לכשיבקע:
בתנאי הכותב טופסי גיטין צריך שיניח
מקום האישי ומקום האשה ומקום הזמן שמרי
מלוה צריך שיניח מקום המלוה מקום הלוה
מקום המעות ומקום המוכר מקום
שיניח מקום הלוקח ומקום המוכר מקום
המעות מקום השדה ומקום הזמן מפני
התקנה ר' יהודה פוסל בבבלין ר' אלעזר
מכשיר בבבלין חוץ מגיטי נשים שנאמר
יכתב לה (לשמה: גמ') אמר רב יהודה
אמר שמואל (ד' צריך שיניח אף מקום הרי
את מותרת לכל אדם ור' אלעזר היא
דאמר עדי מסירה כרתו ובעיני כתיבה
לשמה וצריכא דאי אשמעינן הך קמייתא
בהיא הוא דאיכא לאוקמה כר"א דקתני אין
כותבין וקתני כתבו אבל סיפא דקתני שאין
קיום הגט אלא בחותמיו אימא ר"מ היא
דאמר עדי חתימה כרתו ואי אשמעי' בהיא
היא נמי איכא לאוקמה כר"א אבל הא
אימא מדסיפא ר"א הוי רישא לאו ר"א
צריכא: מפני התקנה: מאי תקנה אמר ר'
ינתן מפני תקנת סופר ור"א היא דאמר
עדי מסירה כרתו וברין הוא דאפי' טופס
נמי לא לכתוב 'המושום תקנת סופרים שרו
רבנן ר' יהודה פוסל בבבלין גזר טופס אמו
תורף גזר שמרות אמו גיטין ור"א מכשיר
בבבלין חוץ מגיטי נשים טופס אמו תורף
גזר שמרות אמו גיטין לא גזר: שנאמר וכתב
לה: והא כי כתיב לה אתורף הוא דכתיב
אלא אימא משום שנאמר וכתב לה לשמה
קשיא

ובגיטין פסיל טפי: חוץ מגיטי נשים. ואין לומר בשחזורי
עבדים נמי פסיל דאם כן צפ"ק (לעיל ט). גבי שלשה דברים ששו
גיטי נשים לשחזורי עבדים יתמי וכדברי ר"א צאצא דקתני
וכדברי ר"מ צאצא: וצריך שיניח מקום הרי את מותרת צב
אדם. בכל דוכתי משמע שכותבין לשון זה בגט וצ"ל צמרא
(לקמן פה). נמי תניא גופו של גט הרי את מותרת לכל אדם והנהיג
ר"מ לכתוב לשון זה בגט אלל צטופסי גיטין לא היה כתוב ומ"מ
אין להוציא לעו על גיטין הראשונים שהרי מאריכין לכתוב כמה
לשונות בגט דחשיב כמו הרי את מותרת לכל אדם: **אבל** סיפא
דקתני שאין קיום הגט אלא בחותמיו אימא ר"מ היא. מימה
דכסוף פרק שני לעיל (דף כג). מוקי לה ר' זריקא א"ר יוחנן
כר"מ ופריך עלה מההיא דמחזיר דלמנר רבה צר בר תנה א"ר
יוחנן ר"א היא דחקא לשנוי אמוראי נינהו אליבא דר' יוחנן ומאי
קשיא הא משמע הכא דאע"ג דמוקמינן ההיא דמחזיר כר"מ מ"מ
מוקמינן שפיר ההיא דהכל כשרים כר"מ ואור"י דלע"פ עשושה
לתיבואה צוה מ"מ מייסבך דלמאי כחד תנא אלל הך דפירקין
ודאי ר' יוחנן מוקי לה כר"מ משום טעמא דמסקי מדסיפא ר"א
רישא לאו ר"א דמטעם זה קאמר ר"י צפרק ד' אחין (יבמות דף
סו): אחיות איני יודע מי שנאן ועוד דבתרמי קמייתא דמתניין
צמרא פירקא איכא קפידא טפי לאוקמיניהו כחד תנא:
מפני התקנה מאי מפני התקנה. מקום הזמן דתנא צרישא דקצע
בגמרא אחר כך היינו משום דתנא לפרושי מפני התקנה
אליבא דמתן דמוקי לה כר"א דאין פירושו כמו למאן דמוקי לה כר"מ:
קא

ובגיטין פסיל טפי: חוץ מגיטי נשים. ואין לומר בשחזורי
עבדים נמי פסיל דאם כן צפ"ק (לעיל ט). גבי שלשה דברים ששו
גיטי נשים לשחזורי עבדים יתמי וכדברי ר"א צאצא דקתני
וכדברי ר"מ צאצא: וצריך שיניח מקום הרי את מותרת צב
אדם. בכל דוכתי משמע שכותבין לשון זה בגט וצ"ל צמרא
(לקמן פה). נמי תניא גופו של גט הרי את מותרת לכל אדם והנהיג
ר"מ לכתוב לשון זה בגט אלל צטופסי גיטין לא היה כתוב ומ"מ
אין להוציא לעו על גיטין הראשונים שהרי מאריכין לכתוב כמה
לשונות בגט דחשיב כמו הרי את מותרת לכל אדם: **אבל** סיפא
דקתני שאין קיום הגט אלא בחותמיו אימא ר"מ היא. מימה
דכסוף פרק שני לעיל (דף כג). מוקי לה ר' זריקא א"ר יוחנן
כר"מ ופריך עלה מההיא דמחזיר דלמנר רבה צר בר תנה א"ר
יוחנן ר"א היא דחקא לשנוי אמוראי נינהו אליבא דר' יוחנן ומאי
קשיא הא משמע הכא דאע"ג דמוקמינן ההיא דמחזיר כר"מ מ"מ
מוקמינן שפיר ההיא דהכל כשרים כר"מ ואור"י דלע"פ עשושה
לתיבואה צוה מ"מ מייסבך דלמאי כחד תנא אלל הך דפירקין
ודאי ר' יוחנן מוקי לה כר"מ משום טעמא דמסקי מדסיפא ר"א
רישא לאו ר"א דמטעם זה קאמר ר"י צפרק ד' אחין (יבמות דף
סו): אחיות איני יודע מי שנאן ועוד דבתרמי קמייתא דמתניין
צמרא פירקא איכא קפידא טפי לאוקמיניהו כחד תנא:
מפני התקנה מאי מפני התקנה. מקום הזמן דתנא צרישא דקצע
בגמרא אחר כך היינו משום דתנא לפרושי מפני התקנה
אליבא דמתן דמוקי לה כר"א דאין פירושו כמו למאן דמוקי לה כר"מ:
קא

שאין קיום הגט אלל בחותמיו: אימא ר' מאיר היא. ואינו נריך
לשיר מקום התורף ואשמעינן שמואל דנריך ורבי אלעזר היא. וסיפא
דקתני שאין קיום הגט אלל בחותמיו לאו לאכשורי תורף דתנא
שונה וקטן דשלל לשמה קאי אלל אמיתעמא קאי האשה כותבת את
גיטה לשמה והאיש שוצרו שאין קיום הגט אלל במסירתו ולא בחתימתו.
והא דנקט חותמיו משום דרוב עדי מסירה הם החתומים צו (אורז
גיטין חתומים הם אפי' לר"א מפני תיקון העולם: איכא לאוקמא
כו' אלעזר. ולא קשיא מידי דכפרישית: אלל הא מדסיפא. פליג ר'
אלעזר ארישא דקתני רבי אלעזר מכשיר צבולן חוץ מגיטי נשים
ורישא מכשיר אף צגיטי נשים: אימא רישא לאו רבי אלעזר היא.
וא"ל לשיר מקום הרי את מותרת אלל מקום השמות לצדן משום
קטטה דלקמן ט: קמ"ל. שמואל דרישא נמי כר"א ומרי תנאי ואלבית
דר' אלעזר דלקמיה: מפני הקנס סופר. התירו לכתוב טופס שלל
לשמה: ור"א היא. הא דקתני מפני התקנה התירו לכתוב טופס
הא לאו הכי הרי אסיר רבי אלעזר היא דבעי לשמה צכתתה
מדלוריתא: לא לכסוף. דלמנא אחי לכתוב תורף אלל משום תקנה
סופר שיהו מוומנין לו שרו ליה וצ"ל צגיטי תורף לכתוב לשמה
ותורף דשאר שטרות נמי גזר משום תורף דגיטין: ורבי יהודה כו'.
וגזר שטרות אפי' טופס אמו גיטין: שטרות אמו גיטין. צטופס לא
גזר דגזירה לגזירה היא: והא כי כתיב לה אסורף כתיב. דקרא
כריתות כתיב) דהיינו תורף והיכי יליף ר"א מיניה למיסר טופס:
אלל. לא תימא שנאמר דמשמע מיניה יליף אלל משום כלומר משום
שנאמר בתורף וכתב לה לשמה גזרינן טופס אמו תורף דלוריתא:
קשיא

(א) [עירונין לו: וט"ז].
(ב) וצחיס ג. וצ"ש ג. (ג) [לעיל
כ. וט"ז]. (ד) [ובסיני
ג. א. ט] [לעיל ט: וט"ז].
(ו) [לעיל ט: וט"ז].
(ז) [ע"ז]. (ח) ורזו גיטין
חתומים הם הוא סוף דיבור
ואמ"י ממחיל הדיבור האי
נמי איכא לאוקמי אפי'
לר"א. רש"י. ט) [ע"ז].
(י) [דברים כד].

תורה אור השלם
1. כי יקח איש אשה
ויקבלה ויהי אים לא
תמצאין ויהיו כיוצא
בה ערוה דבר וכתב לה
ספר בריתת ונתן קידה
וישלקה מבית:
דברים כד א

מוסף רש"י
שמו יבקע הנוד. קודם
שפירש מתט (עירונין כז)
והוצרך שלא היה עתה
ללא לר"י הפירשה ומה
טבלים למפרע (חזיון יד)
דבשלת כי מפרש לה
לאחר וכן איכא למימר
הך דמטא השתא לחק
הן יס צרייה דמשיקרא
בתן הוה נמי ידעיה
הוא משעת קריאת שם
וחולין שמה. אלל כי
בקע אור ולא איכר לה
חתימה מיניה מאי יס
צרייה איכא למימר. הא
אפילו לכסוף לאו צ"ל
מדימה אחי ועיובי דה.
לכשיבקע. נתי דבר,
לומר דלא חייבין לה
(סוכה כד. ועי"ז חזיון יד)
ענין דבר לאפרי כלומר
דלא חייבין להי דלא
שמה. דאי בעי מסר ליה
לומר (עירונין ד: וכו')
יומא (ו: הכותב טופסי
גיטין. שיהו מוומנין לו,
טופס לשון טופס. מו"ל
גמ"ז) [ובסיני ג. אף
מקום הרי את מותרת
לכל אדם. דה עיקר
גיטי נשים].

תוספות ר"י

מתני' הכותב טופסי
גיטין צריך שיניח מקום
האישי ומקום האשה
ומקום הזמן שמרי מלוה
צריך שיניח מקום המלוה
ומקום הלוה ומקום הזמן
ומקום המעות ומקום
צריך שיניח מקום הלוקח
ומקום המוכר ומקום
המעות ומקום השדה
ומקום הזמן מפני התקנה
ר' יהודה פוסל בבבלין ור'
אלעזר מכשיר בבבלין חוץ
מגיטי נשים שנאמר וכתב
לה לשמה פ"י אבל שם
העיר תולב ולא יועיל
אחרי הגט אלל לבני
אחיה היערי ולבנות אותה
העיר וכן נמי בשטרי
הלואאה ובכשורי מקח
ובמכר וסחמא דמילתא
אין הסופר מוסיף תוספי
אלל לבני עירו ואינו
משיב אל לבו שפא יבא
לידו מעיר אחרת: אמר
רב יהודה אמר שמואל
וצריך שיניח אף מקום
הרי את מותרת לכל אדם
ור"א הוא דאמר עדי
מסירה כרתו ובעיני כתיבה
לשמה: מאי מפני התקנה
פסיל תיקן סופרים וברין
הוא דאפילו חופס נמי לא
לכתוב ומשום תיקן סופר
שרו ליה רבנן ור' יהודה
פוסל בבבלין גזר טופס
אמו תורף וגזר שטרות
אמו גיטין ור"א מכשיר
בבבלין חוץ מגיטי נשים
טופס אמו תורף גזר שאר
שטרות אמו גיטין לא גזר
(א) חופס אמו תורף:

(א) נראה מה דרבינו סובר
דעת רש"י דבתורף גם
בשטרות גזר אפי' גיטין ועי'
במס' גזר ר"ח